

Af Per Nellemann Bang

Et anderledes kighul

Et nøglehul af den gammeldags type er fascinerende. Det har en pæn stor åbning og har ikke som en Yale, Ruiko, Zeiss eller Assa en lås, hvor der knapt nok er en åbning. Men det gamle nøglehul kan man se igennem.

Gennem nøglehullet kan man måske se, hvad der er på den anden side af døren. Eller skal nysgerrigheden helt overlades til fantasien eller til voyeuren.

Det såkaldte stenopæiske hul er et hul på omkring en mm i en uigen-nemsigtig skærm, som man kan se mere skarpt igennem, når man ser igennem dette hul; og endda uden briller.

Ulempen er, at man mister det perifere synsfelt.

Men ved det særlige hul, som vi kommer til nu, er der tale om en praktisk foranstaltning.

Her er der tale om, at man som

voyeuren ubeset kan se ud på publikum i teatret, om publikum er parat til, at scenetæppet kan gå op og forestillingen begynde.

De fleste, om ikke alle teatre, har et sådant kighul. Ved et besøg på Pantomimeteatret i Tivoli, København, fik jeg øje på sådan et teaterkighul og kunne se det i funktion.

Det kunne ses på bagsiden af scenetæppet nær midten. Det er 3-4 mm bredt, lige akkurat stort nok til at man kunne fotografere igennem det. Man kan overskue en del af tilskuerspladserne. Men langt fra alle. Se billederne af hullet på bagsiden af fortæppet og fotoet taget gennem

hullet og ikke mindst hvor det findes set forfra. Det er ikke nemt at få øje på fra tilskuerrækkerne, hvis man ikke er instrueret på forhånd, og selv da er det vanskeligt.

Der er også noget andet ejendommeligt ved scenetæppet. Det går ned under scenen og ikke op som på andre teatre. Der skal seks mand til for at få tæppet ned. To til håndsvinget og fire for at folde tæppet rigtigt i siderne.

Pantomimeteatret var en del af en samtidig europæisk tradition, hvor man opførte standardstykker, som stammede fra italiensk renessances "comedia dell' arte". Der var faste figurer, som vi også kender dem fra Molière og Holberg. De unge forelskede par, tjenestepigen og drengen, den sure husherre Pantolone, samfundets repræsentanter ved politimanden, advokaten, notaren, lægen eller apotekeren.

Og helt særligt for pantomimen har vi Pjerrot, der står for spøg og skæmt (skoj och skämt), og det forelskede par som Harlequin og den dansende Columbine. En væsentlig del af handlingen er "falden-på-halen" numrene. De kaldes på engelsk

"slapstick", som netop er navnet på Harlequins stav.

Pantomimeteatret har bevaret de skrå brædder, og det gør Columbines balletdans vanskeligere end på Det Kongelige Teater.

De faste figurer og pantomimen med den manglende tale gjorde det nemt for en trup af skuespillere at bevæge sig gennem Europa.

I Shakespeares Hamlet får man på slottet Kronborg besøg af en trup af skuespillere, og vi overværer et skue-

spil i skuespillet. Rundt om i Europa er der stadig rester af denne gamle skuespiltradition.

Ikke mindst i England, hvor man stadig til jul og nytår kan gå i teatret til pantomime, til Panto.

Her er der ofte tale om familiestykker fra de europæiske børnefortællinger, Aladdin, Snehvide, Askepott og stykker fra H.C. Andersen.

I England er der også tradition for slapsticknumre, og det forventes, at publikum kommer med tilråb og

synger med på de indlagte sange som i København/Dyrehavsbakken på 'Bakkens Hvile'.

Den danske skuespillerfamilie Price stammer fra en engelsk skuespillertrup, der spillede pantomime og dansede. Den kongelige skuespiller John Price kunne derfor med rette kalde sig gøgler (sv. gyckler), som han havde for vane i interview. Det var sikkert for at understrege betydningen af skuespillerens evne til at gå i meget direkte og tæt kontakt med sit publikum. ■

